

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 50

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 18. desember 1943.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárid

17. árg.

20-mannaveldi sýtir arbeidara- og fiskimannaheimunum rættin til at fáa sín partin av seyðaslaktinum til keyps.

I seinastu tingsetu legði Føroya arbeidarafelag sak inn á ting um at fáa kjøtbýtan í lag, soleiðis at øllum varð tryggjað ein ávisan part av kjøti.

Føroya arbeidarafelag hevur aftur í ár í riti av 26. september 1943 biðið tingið um at fáa í lag eina býtan av kjøtinum.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Kr. Djurhuus, J. F. Kjølbro, R. Long, J. Pátursson, Th. Petersen og J. M. Fr. Poulsen) heldur tað ikki vera gjørligt at beta uppá útbýtan av seyðakjøti við lógarreglum, og setur tí ikki uppskot fram um hetta. Harafturimóti heldur nevndin tað vera beint at heita á sóknarstýrini, serliga í teim størru plássunum, og á fyrstøðumenninar fyri sjúkrahúsinu um í góðari tíð at royna at víska sjúkrahúsunum tann seyð, sum teimum tørvar, og tann seyð, sum sóknarstýrini kunna siggja, at fólk úr bygðini ikki av egnu ávum kunna fáa sær hendur á. Nevndin ger uppskot samsvarandi.

Minnilutin (P. M. Dam) heldur fram:

Tað má ásannast, at soleiðis, sum kjøtsølan tað seinasta árið hevur ligið, hevur tað verið ilt hjá einum stórum parti av fólkinum at fingið seyð til keyps. Hetta er ógvuliga tverligt. Tað er jú soleiðis, og hevur verið so ígjøgnum tíðirnar, at tað heim, ið ongan seyð fær at slakta, kennur tað sum ein ógvuliga stóran sak. Hetta ræður serliga, har ið nógv børn eru í húsi. Tað má tí haldast at vera neyðugt at fáa eina skipan í lag at tryggja hvørjum heimi í Føroyum rættin og møguleikan at fáa t. d. ein seyð uppá fólk ið at slakta.

Hetta kann gerast, tí í Føroyum er tann árligi seyðaskurðurin um 40.000 í tali, meðan fólkatalið liggur millum 27.000 og 30.000.

Um hvørt menniskja fær møguleika til at keypa ein seyð, verður so statt eitt avlop uppá einar 10.000—13.000 skurðseyðir.

Tað er rimiligt og rætt, serliga fyri teir seyðaeigarar, bøndur og aðrar, sum hava arbeidsfólk, at fáa rætt til av sínum skurði at halda meir afturi enn ein seyð uppá fólk ið í húsinum, eisini er tað neyðugt at skipa fyri, at t. d. sjúkrahúsunum, ellisheimunum og hvíldarheiminum verður tryggjað ein hóskandi nøgd av seyðakjøti. Gistingarhús og matstøð tørva sjálvandi eisini at fáa atgongu til at keypa seyð, men hesi mugu ikki koma í fyrstu syftu, um so er, at nøgdin av seyðakjøti ikki røkkur til frammanundan nevndu fólk og stovnar.

Minnilutin heldur, at tað ber til at fáa fylgjandi skipan í lag:

Uppskot frá minnilutanum

(P. M. Dam):

Bráðfengis reglur fyri Føroyar um keyp av seyðakjøti.

Eftir lóg nr. 288 av 2. sept. 1939 verða eftirfylgjandi reglur ásettá:

Gr. 1.

Hagastýrið í felagshøgum og kenningarhøgum eins og teir einstaku jarðaeigararnir í útskiftum høgum skulu til príseftiransingarráðið á serlig útfyllingarbløð siga frá

a) hvussu nógvan skurðseyð (avdeyðaseyð) og (geldseyð) hver jarðaeigari annaðhvørt hevur fingið ella enn hevur rætt til og

b) hvussu stórt húski hjá hvørjum hesum jarðaeigara, uppiroknað arbeidsfólk, er.

Frágreiðsluskýldu hava ikki jarðaeigarar, ið bert hava rætt til 3 ella færri skurðseyðir.

Gr. 2.

Húski, ið sjálv ikki eiga skurðseyð, og sum ikki hava keypt ella gjørt bindandi avtalu um at fáa

skurðseyð, kunna senda umsókn til príseftiransingarráðið um at fáa seljara av skurðseyði ávistan.

Umsóknin verður latin á serligum útfyllingarbløð og skal greiða frá, hvussu nógv húsfólk eru. Sóknarstýrið skal vátta, at upplýsingarnir í umsóknini eru rættir.

Sjúkrahús, ellisheim, hvíldarheim, gistingarhús, matstøð og tilíkt kunna eftir umsókn fáa seljara av skurðseyði ávistan.

Gr. 3.

Príseftiransingarráðið kann áleggja jarðaeigarunum at selja skurðseyð til keyparar, ið hava søkt um at fáa seljara ávistan.

Tá hetta verður lagt á, verður farið eftir hesum reglum:

1. Jarðaeigarar, ið hava færri enn 2 skurðseyðir til hvørt húsfólk, kunna ikki bindast til at selja skurðseyð.

2. Keyparar í teirri bygð, har seljarin býr, eiga fremsta rætt til at keypa skurðseyð.

3. Innanbyggja keyparar skulu sjálvir koma eftir seyðunum á tí degi, seljarin ávisir. Verður ikki komið eftir seyðunum á tí av seljaranum ásetta degi, er hann leysur frá seluni.

Til uttanbyggja keyparar hevur seljarin skyldu at lata seyðirnar í fast ferðandi bát ella annað far til at verða sendar keyparanum.

4. Roknskapnr fyri seyðirnar verður uppgjærdur eftir hámarksprisinum.

Gr. 4.

Seljarin hevur rætt til at krevja seyðin goldnan í hondina frammanundan eftir vekt, sum hann hevur mett sjálvur. Roynist tað, tá seyðurin seinni verður vígaður, at ov mikið er goldið, skal seljarin gjalda keyparanum tað aftur, sum hann hevur latið ov mikið; er ov lítið goldið, verður hetta javnað aftaná.

Gr. 5.

Sóknarstýrið (býráðið) skal nevna ein ella fleiri góðkendrar vegarar í hvørjari sókn. Vegararnir skulu eftir áheitan geva almennan vektseðil um, hvussu nógv seyðurin vigar.

Seljarin kann krevja, at roknskapur fyri seyðin verður gjærdur eftir vektseðli.

Gr. 6.

Nærri forskriftir um, hvussu hesar reglur verða settar í verk, verða gjærdar av príseftiransingarráðnum.

Gr. 7.

Brot av hesum reglum verður straffað eftir lógini.

Hesar reglur koma í gildi 1. januar 1944.

Við atkvæðugreiðslum gekk 20-mannaveldið saman og feldi lógaruppskotið.

Hvat siga allir teir fiskimenn, ið ikki hava fingið ein einasta seyð at slakta, um teir hava staðið við peninginum í hondini?

Peningamatadorarnir, ið hava staðið við «kjansunum» í hondini aftrat peninginum — teir hava fingið bæði 20—30—40 og 50 seyðir, júst sum teimum hevur staðið hugur til.

Útsendingar til Íslands og Bretlands at røkja arbeids- fiskimannsins og vinnulívsins interressur.

MINNILUTIN (P. M. DAM).

setti javnaðarmanna vegna fram hetta álit og uppskot:

Føroya javnaðarflokkur legði í 1940 mál á ting um at senda menn til Íslands og Bretlands sum umboðsmenn fyri tær føroysku vinnu- og handilsinteressurnar.

Javnaðarmenn hava altíð verið greiðir yvir, at tað vil kunna hava alstóran týðning, at vinnulívið hevur sínar fæstu umboðsmenn og tænarar í t. d. Íslandi og Bretlandi ið eru tey lond, vit í hesum tíðum hava samband við.

Minnilutin tekur tí heitt undir við Føroya arbeidsmannafelag, tá ið tað setur ynski fram um at fáa ein mann úr Føroyum settan til at vera arbeids- og fiskimenn til hjálpar í Íslandi. Av skrivi